

1
(Rosa Cadafalch)

Senyal de perill

Convidar les poetes és cosa perillosa.
Dic les poetes, no els joglars del rei.
No treuen cap colom de dintre d'un copalta,
però potser dards de flama del seu fatigat cor
o d'una nit insomne.

No us en fieu, per sota
les fràgils aparences tenim un cor salvatge
i estranys senyors servim
—ja ho escriví Ausiàs March:
l'amor, el clar país, una cançó d'alosa...
Convidar les poetes és, doncs, cosa arriscada.
Tisores de mots tallen les hores de l'oblit
que encerclen una llengua, un bosc amenaçat
o els ulls espaordits dels meus infants de Bòsnia.

2
(Josep Tero)

Batecs d'ocell

Batecs d'ocells altius, aspres i dolços,
estranyes parts de la nit; escolto els mots
clivellar murs i canto les cançons
despertar els morts en els seus llits de terra.

Suau i lenta i grisa llum del dia
em desvetlla i em diu ja lluny del somni:
la veu del cant, si no duu l'alba, esquinça
amb glavis de claror camins de fosca.

Poema de Maria Àngels Anglada
Música de Josep Tero

3
(Rosa Cadafalch)

Madrigals per a un infant adormit

I

Tots els poetes parlen de la rosa
I és bo de lloar-la en tan fràgil beutat.
Però estimem més que la porpra de totes les roses
El front llis d'un infant adormit
I la munió de somnis que s'amaguen
Darrera la dolça muralla de pell i de sang
I besem les gotes entre els cabells i la galta
Com no besariem, oh, mai, els aigolers de les roses.

II

T'he despertat: tenies
La cara plena
De sol, i tanta
Llum sobre la llum closa
Dels teus ulls! Jo mirava
Les palpitants parpelles
Com l'ombra d'unavela
Sobre el mar, o com l'ala
D'un ocell entre roses

Va dur-me un somni desolat a la platja del teu dormir,
una alba incertíssima
I no fou com a un port conegut,
Sinó a la soledat d'un crit sense resposta.
Perquè les adormides paraules de glaç,
Eren teves i del teu somni
Però no de la nostra vida.

4
(Rosa Cadafalch)

Tirynthos

A Joan, Maria, Jordi i Panayotis

Fa temps que s'ha assecat la sang ardent dels prínceps
I les pedres serenes han ofert la collita
Dels seus antics secrets. Brillen entre les fulles
Taronges i llimones més que màscares d'or
I pel mar on el guaita esperà l'arribada
De les còncaves naus, només al lluny ancora
Un daurat repòs d'illes. L'amic grec amb somriure
Assolellat em lliura un intacte tresor:
L'alfàbrega olorosa on tanta llum alena.

5
(Rosa Cadafalch)

Antígona

Anant a Delfos, la sagrada, atura't
En el camí: florides de records
T'esperaran les pedres, el teu somni.
¿No sents com entre el blat l'aire es commou
I síl·labes ardides resplendeixen
Contra el tirà que canvia de nom?
Els mots d'una ombra, com espases, tallen
El temps, el vell tapís de sang i d'or.
Entre els fils esquinçats, la noia altiva
Les lleis dels déus escolta i el seu cor,
Els ossos blancs del seu germà somriuen
I es torna a cloure el temps com una flor.

6
(Rosa Cadafalch)

Primavera lliure

A Maria Pilar Anglada i Maria Dolors Bonal

Eixordats pel brogit sorollós de les reixes
No escoltem l'esperança de levíssim trepig.
Car tothom sent la pedra quan esquinça els vers pàmpols
Però qui pot veure obrir-se la llavor del forment
O mesurar quant creix l'infant de l'alba a l'alba?
Talment és una flor de desclosa suau
L'esperança: segur, tenaç com el blat tendre
Vindrà el seu just esplet quan la neu dansarà
Lleugera desnuant-se per les arbredes clares.

No em dic Laura

Una altra mena de xarxa, més subtil i incruenta, però no pas menys eficaç, planava damunt dels carrers de la ciutat dels Sants: l'excessiva influència clerical. En aquells anys aquest segon poder, més ben intencionat, s'ocupava en tasques diversificades, a més a més de les que li corresponen per tradició secular: des de reconstruir esglésies fins a arreglar casoris entre persones tímides i piadoses, o empènyer suaument les noies indecises i amb inclinacions poc o molt místiques cap a les portes d'alguns dels innúmers convents femenins de la ciutat, els noms dels quals farien una llista potser massa llarga per al pacient lector. També havia de dedicar una part del seu temps aquest estament a investigar temes com el transcendental de la llargada de les mànegues en els vestits de les dones i noies: era —es preguntava— absolutament necessari que arribessin fins al colze? En cas afirmatiu continuava la qüestió bizantina: l'obligació començava als dotze anys o potser només s'iniciava als tretze, el màgic número femení? I encara més: era disculpable, a l'estiu, que manquessin a les mànegues dos, i fins i tot potser tres centímetres fins al límit sagrat, autoritzat i benvist?

El resultat d'aquestes elucubracions es reflectia de vegades en petites, insignificants escenes al carrer de la Riera, com en altres vies urbanes de Vic. Una tarda hi passàvem la Pilar i jo: ella no duia jersei, jo en canvi en portava perquè sempre he estat més fredeluga; de cop veiem arribar el bisbe amb el seu secretari. En aquests casos era consuetud entre la mainada acostar-se a besar-li l'anell d'ametista —no sé si del Montseny—. Li beso l'anell i no passa res; l'hi besa la meva germana, que devia tenir nou anys, i en comptes de donar-li una estampa, aquell excel·lent baró —d'altra banda persona molt culta i gran coneixedor de Ramon Llull— que me li diu com si fos la cosa més natural del món:

—Nena, has d'anar més tapada.

A totes dues se'ns van encendre les galtes i la Pilar, de l'enrabiada, puja el pendent com un llamp fins a arribar al carrer del Caçador, i amb el ferm projecte de no besar mai més de la vida cap ametista episcopal...

I qui és aquest capellà que baixa lentament el carrer, sense saludar ningú, amb els ulls aparentment fascinats pel desigual empedrat? Ja el reconec: és un canonge, o potser encara un beneficiat de la catedral; nosaltres arribàvem a distingir aquestes dues classes, perquè els primers per anar a cantar al cor duien la caputxa de color lila, més bonica, i els beneficiats grisa —confesso que els deïem «les bruixes», la mainada—. De tota manera, és

un mossèn que ens va dir, poc o molt textualment, en una conferència al col·legi:

—Jo, quan vaig pels carrers de la ciutat, duc sempre la vista baixa per no veure els homes que passen. Perquè, estimades nenes, en podeu estar segures: de cada deu homes que van pel carrer, nou, si més no, estan en pecat mortal. Parlo dels homes, no de les dones.

8
(Rosa Cadafalch)

Una història d'amor

Va començar a l'ombra de plàtans i til·lers
Ciutadans, i al vell claustre que enjoiaven cireres
Un cop l'any, i ginesta.

Durava encara quan,
Campaneta de plata, la veu clara dels néts
Ens abocava a doll l'aigua de la infantesa
Als càntirs del record, i la tendresa nova
Amb frescor de rosada pellava les ferides
Del temps.

Encara dura, com una melodia
Trobada en vells papers, i no sencera,
Adaptada amb esforç, perquè no es perdi
Per a veu i record.

Plany pel germà

*Cant perdut que no puc més repetir,
 ¿qui parlarà d'ocell i d'herba tendra,
 quan entre llavi i llavi un gust de cendra
 senyala la misèria del destí?*

JOSEP SEBASTIÀ PONS

Després de les llàgrimes
 Que ens han rentat els ulls
 Del delictes de veure-hi
 Quan són closos els teus,
 Ens posem la teva mort
 Ens posem el teu enyor
 —Vidres foscos que ens entelin
 Aquesta claror impia, massa crua
 De la vida que flueix
 Sense pausa,
 Sense tu.

10
(Rosa Cadafalch)

La Serra, II

Als boscos màgics on d'infants jugàvem,
Palaus efímers amb columnes d'hores,
No hi ha camins que t'hi puguin portar.
No cerquis els verds boixos, els vells roures
Més enllà del teu cor, on són vivents
Daurats per l'únic sol de la memòria.

Tardor a Requesens

Les muntanyes clapades de fràgils ors, de porpres
sumptuoses. Clares veus dels infants
—la Laura, l'Adrià— damunt del clavicèmbal
de l'aigua transparent entre els esqueis i l'ombra
de fecunds castanyers.

Ja ho sé que és una treva,
que els dits llargs de l'hivern tornaran cendra grisa
les fulles dels aurons que trepitja el senglar.
Però ara cacem l'instant, quan el sol del migdia
encén el brancam d'or, i escalfa les petites
mans que es clouen felices damunt castanyes tendres
i esguards adults que es clouen sobre el tendre record.

12
(Josep Tero)

Et deixaré la veu

Et deixaré, si vols, la veu
Mentre tu tens els llavis closos.

Molt lentament he après els mots
I l'aspre foc que els encadena;
Són teus i a canvi et prendré un poc
De la teva llarga tristesa.

Vinc a la riba del teu mar
D'ones amargues amb pas tímid
I duc caretes somrients
Des de la meva platja incerta.
Amb trencadissos crits d'ocells
Lluito amb les aigües remoroses.
Et deixaré, si vols, la veu
Desavesada ja de roses.

Poema de Maria Àngels Anglada
Música de Josep Tero